

Sygn. akt II CSK 59/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa E. O.

przeciwko E. Spółce Akcyjnej w P.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2014 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 17 września 2013 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i
zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3600 (trzy tysiące
sześćset) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 września 2013 r. Sąd Apelacyjny w [...] na skutek apelacji pozwanej E. Spółki Akcyjnej w P. od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 11 września 2012 r. w sprawie z powództwa E. O. o zapłatę (I) zmienił zaskarżony wyrok w pkt 1, 4 i 5 poprzez obniżenie do 237.417 zł z odsetkami ustawowymi zasądzonych na rzecz powódki kwot z tytułu wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z jej nieruchomości, związane z przeprowadzeniem przez tą nieruchomość napowietrznej linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV należącej do pozwanego oraz z tytułu kosztów procesu i kosztów sądowych, a w (II) pozostałym zakresie oddalił apelację i (III) orzekł o kosztach postępowania.

Pozwana wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zaskarżając go w części oddalającej jej apelację (tj. w punkcie II). W skardze opartej na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. zarzuciła naruszenie art. 305¹ k.c., art. 225 k.c. w zw. z art. 224 § 2 k.c. i art. 230 k.c., art. 7 k.c. w zw. z a art. 305⁴ k.c., art. 292 k.c., art. 172 k.c., art. 176 k.c., art. 5 k.c. w zw. z art. 140 k.c., art. 4 Prawa energetycznego oraz art. 382 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała na występowanie przesłanek z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

W wypadku powołania się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. Sformułowanie zagadnienia powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2013 r., II UK 71/13, LEX nr 1331300). Z kolei wykazując spełnienie przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powinien nie tylko sprecyzować przepisy wymagające wykładni, ale także wyjaśnić, na czym polegają poważne wątpliwości związane ze stosowaniem tych przepisów wraz z podaniem doktrynalnego lub orzeczniczego źródła tych wątpliwości. Konieczne jest przedstawienie tych wątpliwości, przytoczenie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, a także przedstawienie własnej propozycji interpretacyjnej. Jeżeli zaś skarżący powołuje się na rozbieżności w orzecznictwie, to zobowiązany jest przytoczyć rozbieżne orzeczenia sądów i poddać je analizie w celu wykazania, że występująca w nich rozbieżność ma swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przytoczyć argumenty wskazujące, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego. Ponadto, ze względu na publiczne zadania jakie ma do spełnienia rozpoznanie skargi kasacyjnej, skarżący powinien także wykazać celowość dokonania wykładni konkretnego przepisu przez Sąd Najwyższy ze względu na potrzeby praktyki sądowej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2012 r., III SK 29/12, LEX nr 1238124). Skarżący nie sprostął temu wymaganiu. Zagadnienie prawne sformułował w sposób ogólnikowy, nie nawiązując do prawnych lecz do społecznych i ekonomicznych aspektów związanych z potrzebą utrzymywania linii elektroenergetycznych i abstrahując od treści rozpatrywanych roszczeń i stanu stosunków prawnych między stronami, w których niesporne było, że nie doszło do umownego ani sądowego ustanowienia służebności na rzecz pozwanego.

W ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżąca powołała się na potrzebę wykładni art. 305¹ i n. k.c. w zw. z art. 225, 224 § 2 i 230 k.c. „w szczególności w zakresie pierwszeństwa wynikających z tych przepisów roszczeń”, a także z uwagi na fakt, iż „częstokroć sądy orzekające w sprawach dotyczących roszczeń właścicieli gruntów przeciwko właścicielom posadowionej na tych gruntach infrastruktury przesyłowej, dla określenia zakresu korzystania z gruntu, który ma wpływ na wysokość dochodzonego przez właścicieli wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, przyjmują wartości wynikające z miejscowych aktów planistycznych, nie biorąc pod uwagę rzeczywistego, faktycznego, zakresu korzystania z danych nieruchomości przez właścicieli infrastruktury przesyłowej posadowionej na tychże nieruchomościach”.

Jeśli chodzi o pierwsze z tych zagadnień, to w doktrynie i w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że sytuacje zbiegu przepisów są zjawiskiem naturalnym w prawie cywilnym. Za utrwalone należy uznać także stanowisko, że przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę własności cudzej nieruchomości, korzysta z tej nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest do świadczenia wynagrodzenia na podstawie art. 225 k.c. (wyroki Sądu Najwyższego z 6 maja 2009 r., II CSK 594/08, nie publ.; z dnia 3 kwietnia 2009 r., II CSK 400/08, nie publ. i z tego samego dnia, II CSK 471/08, nie publ.). Ponadto w uchwale z dnia 24 lipca 2013 r., III CZP 36/13, OSNC 2014, nr 3, poz. 24, Sąd Najwyższy potwierdził, że właściciel rzeczy może żądać od posiadacza służebności wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy na podstawie art. 224 § 2 i art. 225 w zw. z art. 230 k.c.

Z kolei drugi zakres w jakim skarżąca dostrzega potrzebę przeprowadzenia wykładni wskazanych przepisów dotyczy w istocie sfery ustaleń faktycznych, które wymykają się spod kognicji Sądu Najwyższego, a w części odnoszącej się do szerokości pasa ochronnego stanowią polemikę z tymi ustaleniami (art. 398³ § 2 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). W konsekwencji skarżąca nie wykazała, aby zachodziły przytoczone przez nią przyczyny mające uzasadnić potrzebę rozpoznania jej skargi. Okoliczności sprawy nie wskazują także na ujawnienie się innych

przesłanek potwierdzających, że rozpatrzenie skargi znajduje uzasadnienie w jej publicznoprawnych celach.

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Na wniosek powódki zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c.

[aw]